

คู่มือการปฏิบัติงานสนาม
โครงการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่
และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567

สามารถ Download เอกสาร
คู่มือปฏิบัติงานสนาม โครงการ สสอ.67ได้ที่
<https://dg.th/4uxyzrnk9v>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กลุ่มสถิติสุขภาพและภาวะทางสังคม
กองสถิติสังคม

คู่มือการปฏิบัติงานสนาม
โครงการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
ของประชากร พ.ศ. 2567 (สสอ.67)

กลุ่มสถิติสุขภาพและภาวะทางสังคม กองสถิติสังคม
โทรศัพท์ 0 2142 1302
E-Mail : social.group@nso.go.th

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานสนาม โครงการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567 (สสอ.67) จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการบันทึกรหัส และรายละเอียดต่างๆ ลงในแบบสอบถาม ซึ่งผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์หลักของแต่ละข้อคำถาม รวมทั้งคำนิยามที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางเดียวกัน ดังนั้นคู่มือการปฏิบัติงานสนามเล่มนี้จึงเป็นเอกสารสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูลทุกท่าน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสนามมีความเข้าใจในข้อคำถามทั้งหมดของแบบสอบถามไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องสมบูรณ์

กลุ่มสถิติสุขภาพและภาวะทางสังคม

กองสถิติสังคม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	i
สารบัญ	iii
บทที่ 1 บททั่วไป	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบข่ายและคุ่มรวม	1
1.4 รายการข้อมูลที่เก็บรวบรวม	1
1.5 แผนการดำเนินงาน	2
1.6 ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ	2
1.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	3
1.8 คาบเวลาในการปฏิบัติงานสนาม	3
1.9 การนำเสนอผลการสำรวจ	3
1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 บทนิยาม	5
2.1 เวลาอ้างอิง	5
2.2 ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	5
2.3 ประเภทบุหรี่	5
2.4 สุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	6
2.5 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	7
บทที่ 3 การบันทึกแบบสอบถาม	9
3.1 การสูบบุหรี่	9
3.2 การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	11
บทที่ 4 การตรวจสอบแบบสอบถาม	13
4.1 ข้อเสนอแนะในการบันทึกแบบสอบถาม	13
4.2 การตรวจสอบและการบันทึกแบบสอบถามเบื้องต้น	14
ภาคผนวก	17
ภาคผนวก ก.	19
ประกาศสำนักงานสถิติแห่งชาติ	21
พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. 2550	23
ภาคผนวก ข.	29
ภาพภาชนะบรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อใช้ประกอบลักษณะการดื่มหนัก	31

บทที่ 1

บททั่วไป

1.1 ความเป็นมา

ปัจจุบันสถานการณ์การสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีการเปลี่ยนแปลงและมีแนวโน้มการขยายตลาดของธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงการบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น การมีฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับประเมินสถานการณ์ของปัญหาและแนวโน้มของเรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดนโยบายและวางแผนดำเนินงานต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาดังกล่าว

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำโครงการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากรในปัจจุบัน เพื่อใช้ในการติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2) 2565 – 2570 (และแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2565 – 2570 (รวมทั้งใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายด้านสุขภาพ ในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพของประชากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2567 ซึ่งผนวกกับแบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2567

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของประชากร เช่น อายุ เพศ การศึกษาที่สำเร็จ อาชีพ อุตสาหกรรม และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ส่งผลต่อสุขภาพ

1.2.2 เพื่อศึกษาความชุกการสูบบุหรี่ และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.2.3 เพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันหลายภาคส่วนในการพัฒนาเครื่องมือ การติดตามและประเมินปัจจัยเสี่ยงทางด้านสุขภาพและโรคไม่ติดต่อ

1.3 ขอบข่ายและคุ่มรวม

คุ่มรวมในการสำรวจ คือ ครั้วเรือนส่วนบุคคลที่มีหัวหน้าครั้วเรือนและสมาชิกในครั้วเรือนอายุ 15 ปีขึ้นไป

1.4 รายการข้อมูลที่เก็บรวบรวม

1.4.1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครั้วเรือน เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา สถานภาพการทำงาน เป็นต้น

1.4.2 สถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567 ได้แก่ การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน อายุเมื่อสูบบุหรี่ครั้งแรก ประเภทบุหรี่ที่สูบ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มบ่อย และการดื่มหนักหรือดื่มปริมาณมากในครั้งเดียว

1.5 แผนการดำเนินงาน

โครงการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567 มีรายละเอียดแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1.5.1 ขั้นตอนการวางแผนและเตรียมงาน

การระบุความต้องการ	ภายในเดือน มิ.ย. 67
การออกแบบ	
- แบบสอบถามและคู่มือการปฏิบัติงานสนาม	1 ก.ค. – 15 ส.ค. 67
- เอกสารประมวลผลข้อมูลและตารางนำเสนอ	1 ส.ค. – 15 ก.ย. 67
การพัฒนาระบบ	
- พัฒนาโปรแกรมบันทึกข้อมูลและระบบติดตาม	15 ส.ค. – 25 ก.ย. 67
- พัฒนาโปรแกรมประมวลผลข้อมูล	15 ส.ค. – 30 ก.ย. 67

1.5.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

- จัดทำเอกสารและประชุมชี้แจงการปฏิบัติงานสนาม	ภายในเดือน ก.ย. 67
- ปฏิบัติงานสนาม ตรวจสอบและอนุมัติงาน	1 – 15 ของเดือน ต.ค. - ธ.ค. 67

1.5.3 ขั้นตอนการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล

- ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล	15 – 25 ของเดือน ต.ค. - ธ.ค. 67
- จัดทำตารางนำเสนอผลข้อมูล	1 ม.ค. – 20 ก.พ. 68

1.5.4 ขั้นตอนสรุปผลและจัดทำต้นฉบับรายงาน

- บทสรุปผู้บริหาร	1 ม.ค. – 14 ก.พ. 68
- นำเสนอคณะทำงานกลั่นกรอง	ภายในวันที่ 20 ก.พ. 68
- จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์	1 ม.ค. – 28 ก.พ. 68
- ข้อมูลระดับย่อย	ภายในวันที่ 31 มี.ค. 68

1.6 ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

ใช้แผนการเลือกตัวอย่างแบบ Stratified Two – Stage Sampling โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม เขตแดนนับ (Enumeration Area: EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครั้วเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง โดยการจัดสตราตัม กรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ได้ทำการแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยการเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่งจากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละเขตการปกครอง ได้ทำการเลือก EA ตัวอย่าง อย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครั้วเรือนของ EA นั้น ๆ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 5,430 EA จากทั้งสิ้นจำนวน 139,325 EA ซึ่งกระจายไปตามภาคและเขตการปกครอง การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง ได้จากการนับจุดในแต่ละ EA ตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ โดยกำหนด ขนาดตัวอย่าง ดังนี้

- ในเขตเทศบาล กำหนด 16 ครั้วเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครั้วเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ๆ ละ 8 ครั้วเรือน)
- นอกเขตเทศบาล กำหนด 16 ครั้วเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครั้วเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ๆ ละ 8 ครั้วเรือน)

ได้จำนวนครั้วเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 86,880 ครั้วเรือน

1.7 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่จากกองบริหารจัดการเก็บข้อมูลสถิติและสำนักงานสถิติจังหวัด (บจ./สถจ.) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาขนาดกลาง (Tablet)

1.8 คาบเวลาในการปฏิบัติงานสนาม

ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2567 ซึ่งผนวกกับแบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2567

1.9 การนำเสนอผลการสำรวจ

ผลการสำรวจจะนำเสนอผลในระดับทั่วประเทศ ภาค จังหวัด

1.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.10.1 ข้อมูลพื้นฐานทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้ที่สูบบุหรี่ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ อายุ เพศ สัญชาติ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ สถานภาพการทำงาน และรายได้

1.10.2 ใช้ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ได้ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน) Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายที่ 3 เป้าหมายย่อยที่ 3.a แผนยุทธศาสตร์ระดับโลกเพื่อลดการดื่มสุราแบบอันตราย แผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2) 2565 – 2570 (และแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2565 – 2570 เป็นต้น

บทที่ 2

บทนิยาม

บทนิยามเป็นความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้ในแบบสอบถาม ถ้าผู้ปฏิบัติงานเข้าใจคำนิยามหรือความหมายของศัพท์เหล่านี้ จะทำให้เข้าใจความหมายของข้อถาม และสามารถบันทึกแบบสอบถามได้ถูกต้องตลอดจนสามารถอธิบายให้ผู้ตอบสัมภาษณ์เข้าใจได้อย่างถูกต้องเช่นกัน ดังนั้นจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจกับคำนิยามให้ชัดเจนก่อนที่จะออกปฏิบัติงาน ซึ่งนิยามที่เกี่ยวข้องในการสำรวจครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 เวลาอ้างอิง

ใน 12 เดือนที่แล้ว หมายถึง ระยะเวลาที่ย้อนหลังจากวันที่สัมภาษณ์ไป 12 เดือน เช่น วันสัมภาษณ์คือวันที่ 1 ตุลาคม 2567 “ระหว่าง 12 เดือนแล้ว” คือ ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

2.2 ผลិតภัณฑ์ยาสูบ

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หรือบางครั้งอาจใช้คำว่า “บุหรี” หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคเทียนาตาแบกักุ่ม (Nicotiana tabacum) และให้รวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีสารนิโคตินเป็นส่วนประกอบ ซึ่งบริโภคนโดยวิธีสูบ ดูด ดม อม เคี้ยว กิน เป่า หรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก ทา หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

นอกจากนี้พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 หมายรวมถึง การกระทำใด ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดควันหรือไอระเหยจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือการครอบครองผลิตภัณฑ์ยาสูบขณะเกิดควันหรือไอระเหย

2.3 ประเภทบุหรี

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี พ.ศ. 2535 บุหรี “หมายถึง บุหรีซิกาเรต บุหรีซิการ์ บุหรีอื่น ยาเส้นหรือยาเส้นปรุงตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ” ประเภทบุหรีในการสำรวจครั้งนี้มี 4 ประเภท ได้แก่

2.3.1 บุหรีที่ผลิตจากโรงงาน บุหรีซิกาเรต หรือที่เรียกว่าบุหรีโรงงาน (Manufactured cigarettes) อาจรู้จักในชื่อเรียกอื่นที่มีความหมายเดียวกัน อาทิ บุหรีซอง บุหรีขาว เป็นต้น โดยบุหรีโรงงานครอบคลุมทั้งบุหรีที่มีและไม่มีก้นกรอง และทั้งจากแหล่งผลิตที่เป็น โรงงานภายในประเทศ ได้แก่ โรงงานยาสูบ (รยส.) กระทรวงการคลัง และบุหรีที่ผลิตจากต่างประเทศที่นำเข้ามาจำหน่ายในราชอาณาจักรไทย

ให้นับรวม บุหรีชูรส ซึ่งเป็นการผลิตบุหรีให้มีรสชาติเลียนแบบรสผลไม้ รสหวาน รสสมุนไพร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้บุหรีมีรสชาติดีขึ้น ไม่ฉุน ระคายเคืองน้อยลง เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกว่าไม่อันตราย ซึ่งบุหรีเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มบุหรีโรงงาน

2.3.2 บุหรีอิเล็กทรอนิกส์/ บุหรีไฟฟ้า (Electronic Cigarette/ E – Cigarette/ Vape) เป็นบุหรีที่ทำงานด้วยแบตเตอรี่ลิเทียมและไมโครชิพ เพื่อทำให้มีไฟสีแดงสว่างที่ปลายมวน ประกอบเข้ากับแท่งนิโคตินที่ภายในบรรจุนิโคตินและสารบางชนิดในรูปแบบของเหลว และมีไมโครชิพทำหน้าที่เปลี่ยนของเหลวให้กลายเป็นละอองหมอกเมื่อผ่านความร้อน ซึ่งจะทำให้นิโคตินเหลวร้อน เมื่อผู้ใช้สูบจะกลายเป็นไอภายใน 2 วินาที ส่งผลให้ผู้สูบได้รับสารนิโคตินในเกือบจะทันที

2.3.3 บุหรี่มวนเอง (Hand-rolled cigarettes หรือ roll your own: RYO) เป็นบุหรี่ที่ไม่ได้ผลิตโดยเครื่องจักรภายในโรงงาน โดยบุหรี่ยี่ห้อนี้ผู้สูบสามารถมวนได้ด้วยตนเอง หรือมวนด้วยเครื่องมือมวนบุหรี่/ เครื่องมวนยาเส้น/ เครื่องอัดยาเส้น โดยมียาเส้นหรือยาเส้นปรุงเป็นส่วนประกอบภายใน และห่อหุ้มหรือมวนด้วยวัสดุที่หยาบ อาทิ กระดาษ ใบตองแห้ง ใบจาก ใบมะกา ใบบัว เป็นต้น

ให้นับรวม บุหรี่ซีโย หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า บุหรี่ตองจ่อ (บุหรี่ตองจ่อ) ซึ่งเป็นบุหรี่พื้นเมืองที่นิยมมากในภาคเหนือ โดยใช้ใบตองแห้งห่อกับยาสูบโรยด้วยซีโย (เปลือกมะขามแห้งบดหยาบ) ม้วนเป็นแท่ง ๆ แบบบุหรี่ แต่ขนาดใหญ่และยาวกว่า ทาใบตองให้ติดเป็นแท่งด้วยยางปะปิน (ยางมะตูม)

2.3.4 บุหรี่ประเภทอื่น ๆ

2.3.4.1 ยาสูบที่สูบผ่านน้ำ (Hookah/ Waterpipe/ Shicha) หรือที่เรียกว่า บาราคุ/ ฮุกกา/ ชิชา การสูบควันยาสูบผ่านน้ำต้องมีอุปกรณ์การสูบควันฯ หรือที่เรียกว่าเตาบาราคุและตัวยาสูด ซึ่งมีส่วนผสมของใบยาสูบกับสารที่มีความหวาน เช่น กากน้ำตาลหรือน้ำผึ้ง เป็นต้น อาจมีการเติมแต่งกลิ่นหอมของผลไม้ เช่น สตอเบอร์รี่ แอปเปิ้ล และสมุนไพรมานานาชนิด

2.3.4.2 บาราคุไฟฟ้า (Electric Hookah/ E – Hookah) เป็นชื่อเรียกอุปกรณ์เลียนแบบการสูบบุหรี่ชนิดใหม่ มีลักษณะเป็นแท่งยาว ปลอกแท่งบาราคุไฟฟ้าเป็นโลหะบาง ภายในจะมีสายพลาสติกขนาดเล็กที่ต่อกับแบตเตอรี่ เพื่อทำให้เกิดละอองฝอย มีแผ่นใยสังเคราะห์ชุบน้ำยาที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ให้เกิดกลิ่นผลไม้ชนิดต่าง ๆ การทำงานของแท่งบาราคุไฟฟ้าเหมือนกับบุหรี่ไฟฟ้า คือที่ใช้พลังงานไฟฟ้าทำให้เกิดละอองไอน้ำในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ แต่แบตเตอรี่และน้ำยาในแท่งบาราคุไฟฟ้านั้นใช้หมดในแต่ละมวนแล้วทิ้ง ไม่มีการเติมน้ำยาใหม่หรือชาร์จแบตเตอรี่ใหม่ ความแตกต่างระหว่างบุหรี่ไฟฟ้ากับบาราคุไฟฟ้าอยู่ที่บาราคุไฟฟ้ามีการเติมสารเคมีที่มีกลิ่นผลไม้เข้าไปในนิโคตินเหลวที่ใช้กับบุหรี่ไฟฟ้า แม้ที่โฆษณาขายจะอ้างว่าไม่มีสารนิโคตินก็ตาม

2.3.4.3 ไปป์ (Pipe) เป็นกล่องสูบบุหรี่ที่มีเข้าสำหรับใส่ยาเส้น ไปป์ส่วนมากทำมาจากเหง้าของต้นไม้ที่แข็งและทนความร้อนได้ อาจทำจากงาช้างโพลีเมอร์หรือพลาสติกที่ทนความร้อนได้ดี

2.3.4.4 บุหรี่ซิการ์ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 หมายถึง ใบยาสูบ ซึ่งมวนด้วยใบยาแห้งหรือยาอัด บุหรี่ซิการ์ที่มีจำหน่ายในประเทศไทยส่วนใหญ่ผลิตจากประเทศอเมริกาและประเทศแถบยุโรป ได้แก่ ประเทศแคนาดา เนเธอร์แลนด์ และอังกฤษ

2.4 สุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

พระราชบัญญัติการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่ออกโดยรัฐบาลไทยเพื่อควบคุมการผลิต การจำหน่ายและการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็นการลดอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับรถ รวมถึงควบคุมปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

“สุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์” หมายถึง เหล้า สุรา หรือเครื่องดื่มทุกชนิดที่มีส่วนผสมของเอทิลแอลกอฮอล์ และเมื่อบริโภคเข้าไปแล้วจะออกฤทธิ์ทำให้มีอาการมึนเมาตามปริมาณส่วนผสมที่แตกต่างกันของเอทิลแอลกอฮอล์

2.5 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.5.1 เบียร์ / คราฟเบียร์ (Beer / Craft beer)

2.5.1.1 เบียร์ (Beer) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ ไม่เกิน 15 ดีกรี ทำจากข้าวบาร์เลย์ หรือ ข้าวมอลต์ หรือ ดอกฮอป ที่นำมาหมัก อบและบด จากนั้นจึงต้มให้สุกแล้วนำไปจัดเก็บในถังหมัก และปรุงแต่งโดยเติมยีสต์หรือกรรมวิธีต่าง ๆ ตามสูตรของเบียร์แต่ละยี่ห้อ

2.5.1.1 คราฟเบียร์ (Craft beer) เบียร์ที่จะผลิตในปริมาณน้อยและไม่ผ่านกระบวนการผลิตในโรงงานใหญ่โดยผลิตจากวัตถุดิบหลักที่คล้ายกับเบียร์ทั่วไปแต่มีความหลากหลายและความพิเศษในแต่ละส่วนผสมที่เพิ่มเติมลงไป เช่น ผลไม้ สมุนไพร หรือเครื่องเทศต่าง ๆ ซึ่งปริมาณแอลกอฮอล์ในคราฟเบียร์อยู่ระหว่าง 4 ดีกรี ถึง 15 ดีกรี

2.5.2 สุราขาว/ สุรากลั่นชุมชน (Local liquor)

เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ท้องถิ่น ทำจากกากน้ำตาล หรือข้าวเป็นวัตถุดิบนำมากลั่นเป็นเหล้า โดยไม่มีการปรุงแต่งสี กลิ่น และรสชาติ ทำให้เหล้าขาวมีกลิ่นค่อนข้างแรง สีขาวใส และมีปริมาณแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 28 – 40 ดีกรี ต้องมีปริมาณแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี จากการที่ไม่มีกรรมวิธีปรุงแต่งใด ๆ ภายหลังจากกลั่น จึงทำให้เหล้าขาวมีราคาถูกกว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดอื่น

2.5.3 ยาดองเหล้า/ สุราจีน

2.5.3.1 ยาดองเหล้า (Herbal Liquor) เป็นภูมิปัญญาของไทยที่ได้จากการนำแอลกอฮอล์มาหมักกับสมุนไพร มีสรรพคุณตามฤทธิ์ของสมุนไพร เช่น บำรุงกำลัง แก้ปวดเมื่อย บำรุงโลหิต สำหรับสตรีหลังคลอดที่อยู่ไฟไม่ได้ นอกจากนี้ยังเชื่อว่ายาดองเหล้าบางตำรับเป็นยาช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ

2.5.3.2 สุราจีน (Chinese Liquor, Baijiu) เป็นเหล้าที่ผลิตในประเทศจีนนำเข้ามา เช่น สุราไป๋เผ่เซียว สุรานารีแดง สุราเหมาไถ สุรากระดูกเสือปักกิ่ง สุราจีนที่นำเข้ามาขายในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นสุราจีนเพื่อสุขภาพ มีสมุนไพรผสมอยู่เกือบทุกตัว สุราจีนใช้เป็นยาอายุวัฒนะ คือนำไปผสมยาเพื่อให้ยาซึมเข้าเส้นเลือดได้เร็ว และใช้ทำอาหาร

2.5.4 สุราสี/ สุราแดง (Liquor/ Spirit/ Red Liquor/ Red Spirit) ปัจจุบันอุตสาหกรรมน้ำเมา ได้ผลิตเป็นจำนวนมากเพื่อทำส่วนแบ่งทางการตลาด ดังนั้นจึงใช้การผสมสีแทนการรอเวลาให้เกิดสีตามธรรมชาติ สีที่ผสมในสุราผสมในประเทศไทย ส่วนมากมาจากโมลาส (กากน้ำตาล) สุราสี/ สุราแดง เช่น วิสกี้ บรัันดี รัม หรือสุราผสมชนิดต่าง ๆ

2.5.5 ไวน์องุ่น/ ไวน์ผลไม้/ แชมเปญ

2.5.5.1 ไวน์ (Wine) คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดจากการหมักน้ำองุ่นด้วยยีสต์

2.5.5.2 แชมเปญ (champagne หรือ sparkling wine) คือ ไวน์อัดลม (หรือไวน์ชานันเอง)

2.5.5.3 ไวน์ผลไม้ คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เกิดจากการหมักผลไม้ด้วยยีสต์ เรียกชื่อไวน์ตามผลไม้ชนิดนั้น ๆ เช่น ไวน์มังคุด ไวน์กระเจี๊ยบ

2.5.6 ไวน์คูลเลอร์ (Wine Cooler) เครื่องดื่มกลุ่มพร้อมดื่ม (Ready to Drink หรือ RTD) ซึ่งบางครั้งเรียกว่าไวน์คูลเลอร์ ซึ่งไม่ใช่ไวน์ เพราะตามความหมายสากล ไวน์คือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่หมักจากน้ำองุ่น เครื่องดื่มกลุ่มนี้บางครั้งก็เรียกว่าค็อกเทลที่บรรจุขวดพร้อมดื่ม (ต่างจากค็อกเทลที่บาร์เทนเดอร์ผสมให้ดื่มสด ๆ) เครื่องดื่ม RTD ในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการนำน้ำผลไม้ หรือน้ำหวานจากผลผลิตทางการเกษตรอย่างอื่นมาหมักด้วยยีสต์ให้มีแอลกอฮอล์ และตามหลักวิชาการของการหมักนั้น แอลกอฮอล์ 5 % สามารถได้มาง่าย ๆ โดยหมักน้ำผลไม้ต่าง ๆ โดยไม่ต้องเติมน้ำตาล หรืออาจจะหมักน้ำผลไม้ให้ได้แอลกอฮอล์เกิน 5% แล้วนำมาผสมกับน้ำหวาน อัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แต่งสี แต่งกลิ่น ก็สามารถปรับแอลกอฮอล์ลงมาเหลือ 5% พร้อมรสหวาน สีสวย กลิ่นหอม พร้อมจะเป็น RTD ได้ แต่หากจะบรรจุขวดจำหน่ายก็ต้องฆ่าเชื้อด้วยการพาสเจอร์ไรส์

2.5.7 สุราผสมน้ำผลไม้/ สุราผสมน้ำหวาน หรือที่เรียกว่าค็อกเทล (COCKTAIL) คือเครื่องดื่มผสมที่มีเหล้า (มีวัตถุดิบที่เป็นแอลกอฮอล์อยู่เป็นหลัก) และมีส่วนประกอบอื่น ๆ ด้วยตัวอย่างเช่น น้ำผลไม้ น้ำอัดลม ฯลฯ

2.5.8 เหล้าปั่น คือ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ (Blended Alcohol หรือ Alcohol Smoothie) โดยจะใส่รวมกับน้ำหวานหรือน้ำที่มีกลิ่นของผลไม้หลากหลายชนิด หรือใส่น้ำมะนาวด้วยใส่น้ำแข็งแล้วนำมาปั่นรวมกัน โดยแอลกอฮอล์ที่นำมาผสมกับน้ำผลไม้ มีทั้ง วอดก้า รัม หรือ จิน ซึ่งเมื่อนำส่วนผสมทั้งหมดมาใส่รวมกันและทำการปั่นจะให้รสชาติที่หวานและเปรี้ยวคล้ายกับน้ำผลไม้ ไม่มีรสขมมากเหมือนกับเหล้าหรือเบียร์

2.5.9 สุราแช่พื้นบ้าน

2.5.9.1 สาโท อุ กระแช่ สาเก ฯลฯ (Local Herbal Liquor/ Herbal Infused Spirit) เป็นเหล้าที่ได้จากการหมักผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตร (ข้าวเหนียว/ ใบชา/ ดอกไม้) กับราและ/หรือยีสต์ ไม่ได้กลั่น และให้รวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่ถึง 15 ดีกรี เช่น สุราแช่พื้นเมือง (ได้แก่ สาโท อุ กระแช่ น้ำตาลเมา สาเก) สุราผลไม้หรือไวน์ผลไม้ และผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตร ที่มีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน 15 ดีกรี

2.5.9.2 ม้ากอลลี (Makgeolli) เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบดั้งเดิมของเกาหลีคล้ายกับสาโท ทำจากข้าวหมัก มีลักษณะเป็นสีขาวขุ่น รสชาติหวานอมเปรี้ยว และมักมีความซ่าจากการหมัก มีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ระหว่าง 6 ดีกรี ถึง 8 ดีกรี

2.5.10 โซจู (Soju) เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยอดนิยมจากประเทศเกาหลีใต้ ทำจากข้าว แต่มักจะมีการใช้ส่วนผสมอื่น ๆ เช่น มันฝรั่ง ข้าวโพด ข้าวบาร์เลย์ หรือมันเทศรวมด้วย มีรสชาติที่นุ่มนวล และมีปริมาณแอลกอฮอล์อยู่ระหว่าง 16 ดีกรี ถึง 25 ดีกรี

บทที่ 3

การบันทึกแบบสอบถาม

ตอนที่ 8 การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

(ถามผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทุกคน)

วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากรในปัจจุบัน สำหรับใช้ในการติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ 2) 2565 – 2570 (และแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2565 – 2570

การสูบบุหรี่ (CS1 - CS6)

(ถามผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทุกคน)

วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ได้แก่ จำนวนผู้สูบบุหรี่ในปัจจุบัน ความถี่ในการสูบบุหรี่ อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก ประเภทบุหรี่ที่สูบ

CS1 “...ชื่อ...สูบบุหรี่หรือเคยสูบบุหรี่ หรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือพ็อต หรือไม่?”

นิยาม “สูบบุหรี่” พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 หมายความว่ารวมถึงการกระทำใด ๆ ซึ่งมีผลทำให้เกิดควันหรือไอระเหยจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือการครอบครองผลิตภัณฑ์ยาสูบขณะเกิดควันหรือไอระเหย

- ไม่สูบ / ไม่เคยสูบ หมายถึง ทั้งอดีตและปัจจุบันไม่เคยมีการสูบบุหรี่
- สูบ หมายถึง ผู้ที่ในปัจจุบันสูบบุหรี่ แบ่งได้เป็น
 - สูบทุกวัน หมายถึง มีปกตินิสัยในการสูบบุหรี่ อย่างสม่ำเสมอ / สูบเป็นประจำทุกวัน
 - สูบแต่ไม่ทุกวัน หมายถึง การสูบบุหรี่ที่มีลักษณะการสูบไม่สม่ำเสมอหรือกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนไม่ได้ หรือไม่ได้สูบเป็นประจำทุกวัน ตัวอย่าง เช่น สูบวันเว้นวัน สูบสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือเดือนละ 1 ครั้ง ไม่แน่นอน สูบบุหรี่เฉพาะโอกาสพิเศษเมื่อไปงานเลี้ยง งานสังสรรค์เท่านั้น เป็นต้น
- เคยสูบบุหรี่ หมายถึง ผู้ที่เคยสูบบุหรี่ในอดีตแต่ปัจจุบันไม่ได้สูบแล้ว แบ่งได้เป็น
 - เลิกสูบน้อยกว่า 6 เดือน หมายถึง ผู้ที่เคยสูบบุหรี่ ซึ่งปัจจุบันไม่ได้สูบแล้ว โดยมีระยะเวลาที่เลิกสูบน้อยกว่า 6 เดือน
 - เลิกสูบตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป หมายถึง ผู้ที่เคยสูบบุหรี่ ซึ่งปัจจุบันไม่ได้สูบแล้ว โดยมีระยะเวลาที่เลิกสูบตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป

หลักการบันทึก

- ถ้า “ไม่สูบ / ไม่เคยสูบ” ให้บันทึกแล้วข้ามไปถาม AD1
- ถ้า “สูบ” ให้ถามเรื่องความบ่อยครั้ง (ความถี่) ของการสูบและบันทึกคำตอบของผู้ตอบสัมภาษณ์แล้วถามต่อไป
- ถ้า “เคยสูบ” ให้ถามระยะเวลาที่เลิกสูบ และบันทึกคำตอบของผู้ตอบสัมภาษณ์แล้วถามต่อไป

CS2 “...ชื่อ...เริ่มสูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า พื๊อต ครั้งแรกเมื่ออายุเท่าไร?”

วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบผู้ที่ปัจจุบันสูบบุหรี่ / เคยสูบ เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุเท่าไร ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของการสูบบุหรี่ให้แก่บุคคลในกลุ่มวัยต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

หลักการบันทึก

- ให้บันทึกอายุเต็มปีที่เริ่มสูบบุหรี่ เช่น เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุ 15 ปี ให้บันทึก 15 เป็นต้น

CS3–CS6 ถามเฉพาะผู้ที่ปัจจุบันสูบบุหรี่ ใน CS1**CS3–CS6 “...ชื่อ...สูบบุหรี่ประเภทต่อไปนี้ หรือไม่?”**

CS3 บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน / บุหรี่ซิการ์เรต

CS4 บุหรี่ไฟฟ้า

CS5 บุหรี่มวนเอง รวมซีโย

CS6 อื่น ๆ เช่น ยาสูบที่สูบผ่านน้ำ / บารากู่ ไปป์ ชิการ์ เป็นต้น

หลักการบันทึก

- ให้อ่านประเภทของบุหรี่ในแต่ละข้อ แล้วบันทึกคำตอบของผู้ตอบสัมภาษณ์
- รูปแสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบบางแบบมีควัน หรือใช้โดยวิธีการสูบ

<p>บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน</p>	
<p>บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ (บุหรี่ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไอน้ำ)</p>	
<p>บุหรี่ปั่นเอง</p>	

ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่สูบผ่านน้ำ เช่น บารากู เป็นต้น	
ไปป์	
ซิการ์ หรือไปยาสูบมวน	

การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (AD1 – AD4)
ถามผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทุกคน

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ใช้กลยุทธ์การทำตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แฝงมาในรูปแบบของการตลาดเพื่อสังคม หรือแนวองค์กรเกื้อกูลสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) ที่เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี แต่แฝงด้วยการสื่อสารเพื่อสร้างค่านิยมผิด ๆ ให้กับเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ดึงเยาวชนเป็นนักดื่มหน้าใหม่ ส่งผลเสียดดแอลกอฮอล์ในอนาคต จึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพสถานการณ์ความชุกของผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักดื่มหน้าใหม่ที่เป็นวัยเยาวชน เพื่อประเมินปัญหา และพยากรณ์แนวโน้มของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเฝ้าระวังแก้ไขปัญหาแอลกอฮอล์ที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ เพื่อทราบความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการบริโภค เช่น ความถี่ในการดื่ม ปริมาณที่ดื่ม ประเภทของสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม และพฤติกรรมหลังการดื่มเพื่อการติดตามการประเมินผลการดำเนินงานในการสกัดกั้นนักดื่มหน้าใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เช่น สุราแม่โขง สุรา 28 ดีกรี สุราขาว กระแช่ สาโท บรันดี ไวน์ วิสกี้ เบียร์ เป็นต้น

AD1 “...ชื่อ...ดื่มหรือเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือไม่?”

วัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมในการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่นับการจิบหรือชิมเพียง 1-2 จิบเล็ก ๆ)

หลักการบันทึก

- ถ้า “ไม่เคยดื่มเลยในชีวิตนี้” ให้บันทึก แล้วยุติการสัมภาษณ์
- ถ้า “เคยดื่ม แต่ไม่ดื่มใน 12 เดือนที่แล้ว” ให้บันทึกคำตอบของผู้ตอบสัมภาษณ์ แล้วถามต่อไป
- ถ้า “ดื่มใน 12 เดือนที่แล้ว” ให้ถามเรื่องความบ่อยครั้ง (ความถี่) ของการดื่ม และบันทึกคำตอบของผู้ตอบสัมภาษณ์ แล้วถามต่อไป

AD2 “...ชื่อ...เริ่มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุเท่าไร?”

หลักการบันทึก

- ให้บันทึกอายุเต็มปีที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

AD3 – AD4 ถามเฉพาะผู้ที่ดื่ม ใน 12 เดือนที่แล้ว

AD3 "ใน 12 เดือนที่ผ่านมา ...ชื่อ...ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทใดบ่อยที่สุด?"

หลักการบันทึก

- ให้บันทึกคำตอบ ตามที่ผู้ตอบสัมภาษณ์ตอบ

AD4 “ใน 12 เดือนที่แล้ว...ชื่อ...เคยดื่มหนักหรือปริมาณมากในครั้งเดียว หรือไม่?”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้มีข้อมูลการดื่มอย่างหนักหรือดื่มปริมาณมากในครั้งเดียว ซึ่งการดื่มในปริมาณเสี่ยงและต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน (Chronic harms) ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ดื่มและบุคคลรอบข้าง จากการดื่มในปริมาณมากในครั้งเดียวหรือการดื่มอย่างหนัก (Heavy drinking) จนเกิดปัญหาโดยฉับพลัน (Acute problems) จากพิษของสุรา (Intoxication) โดยเฉพาะอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ระบุข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับโลก โดยเน้นไปที่ตัวชี้วัดสำคัญบางประการ เช่น ปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวประชากร (Adult Alcohol Consumption Per Capita – APC) ปริมาณการบริโภคต่อหัวแยกตามประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สัดส่วนของประชากรที่บริโภคแบบเสี่ยง (จากค่าเฉลี่ยในการบริโภคต่อวัน) สัดส่วนของประชากรที่บริโภคอย่างหนักหรือปริมาณมากในครั้งเดียว (Binge drinking or drink 5+ standard drinks or occasion) และระดับความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาและโรคตามมาจากการบริโภคแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็นต้น

เกณฑ์การพิจารณา “ดื่มมาก / ดื่มหนัก”

ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณดื่มหนักหรือปริมาณมากในครั้งเดียว
1. สุราขาว / เชียงซุน / ยาดองเหล้า สุราสี	ดื่มตั้งแต่ 5 เป๊ก ¼ ขวดใหญ่ หรือ ½ ขวดกลาง
2. สุราสีหรือสุรากลั่นที่ผสมแล้ว	8 แก้วที่ผสมแล้ว
3. เบียร์	4 กระป๋อง หรือ 2 ขวดใหญ่
4. ไวน์/ แชมเปญ	1 ขวดใหญ่ หรือ 4 แก้วไวน์
5. น้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์ / ไวน์คลุเลอร์	4.5 ขวด หรือ กระป๋อง
6. เหล้าหมัก (กระแช่ / สาโท / อุ/สุรา พื้นเมือง)	1 ขวดใหญ่ หรือ 2 แก้วครึ่ง

หลักการบันทึก

- ให้บันทึกคำตอบของผู้ตอบสัมภาษณ์

บทที่ 4

การตรวจสอบแบบสอบถาม

4.1 ข้อเสนอแนะในการบันทึกแบบสอบถาม

4.1.1 แบบสอบถามของ สสอ.67 เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยคำถามมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ดังนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ควรทำความเข้าใจลักษณะเหตุผลและความสัมพันธ์ของคำถามทุกข้อก่อนเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.2 กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่เกิดข้อสงสัยในการลงรหัสในแบบสอบถาม ควรอ่านคู่มือเล่มนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจ หรือปรึกษากับเจ้าหน้าที่วิชาการ

4.1.3 กรณีเจ้าหน้าที่วิชาการพบข้อผิดพลาดในบันทึกข้อมูล เช่น ไม่มีการบันทึกข้อมูล หรือมีการเว้นว่างในช่องที่ต้องบันทึก ขอให้เจ้าหน้าที่วิชาการสอบถามข้อมูลจากพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และครบถ้วน

4.1.4 กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถบันทึกข้อมูลลงโปรแกรมสำหรับใช้บันทึกข้อมูลได้ ให้ปรึกษาเจ้าหน้าที่วิชาการเพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไข หากไม่สามารถแก้ไขได้ ขอให้ประสานมายังกลุ่มพัฒนาระบบงานจัดเก็บข้อมูล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4.1.5 โปรดตรวจสอบการลงรหัสในแบบสอบถามอย่างรอบคอบ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของการบันทึกแบบสอบถาม ข้อผิดพลาดจากการทำงานอาจส่งผลให้การดำเนินงานในขั้นตอนถัดไปมีความผิดพลาด และอาจส่งผลกระทบต่อการนำเสนอข้อมูลได้

4.2 การตรวจสอบและการบันทึกแบบสอบถามเบื้องต้น

ปกหน้า

การสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และ
การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567

1. ภาค..... จังหวัด.....

2. อำเภอ/เขต..... ตำบล/แขวง.....

3. บ้านเลขที่..... ถนน..... ตรอก/ซอย.....

4. ในเขตเทศบาล EA..... นอกเขตเทศบาล EA..... หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน.....

5. ลำดับที่ EA ตัวอย่าง.....

6. ชุด EA ตัวอย่าง..... ชุดครัวเรือนตัวอย่าง..... เดือน..... พ.ศ.....

7. ลำดับที่ครัวเรือนตัวอย่าง.....ประเภท (ส่วนบุคคล..1 กลุ่มบุคคล(ระบุ)...2)

8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ชั้นแรงงาน..... คน

9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ชั้นนับจด..... คน

10. ชื่อผู้ตอบสัมภาษณ์..... เบอร์โทร E-mail

11. ผลการแจงนับครัวเรือนตัวอย่างนี้ (บันทึกรหัส)

REG CWT
[] [] [] 1-3

AMP TMB
[] [] [] [] 4-7

AREA [] EA [] [] [] [] 8-12

VIL [] [] 13-14

PSU_NO [] [] [] [] 15-18

EA_SET [] [] SAMSET [] 19-21

MONTH_YR [] [] [] [] 22-25

HH_NO [] [] TYPE [] 26-28

MEMBERS [] [] 29-30

LISTING [] [] 31-32

ได้ข้อมูล		รหัส	ไม่ได้ข้อมูล		รหัส
ชั้นนับจด	ชั้นแรงงาน		ชั้นนับจด	ชั้นแรงงาน	
1. เป็นครัวเรือนตัวอย่าง			เป็นครัวเรือนตัวอย่าง	ไปสามครั้งไม่พบ	
1.1 มีครัวเรือนอาศัยอยู่	แรงงานได้	11		ผู้ตอบสัมภาษณ์	21
	รื้อถอน ไฟไหม้	12		ไม่ให้ความร่วมมือ	22
	เป็นบ้านว่าง	13		หาบ้านไม่พบ	23
2. ไม่เป็นครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือนใหม่อยู่แทน ครัวเรือนเดิมที่เป็นตัวอย่าง)	แรงงานได้	14		อื่น ๆ (ระบุ)	24

ENUM [] [] 33-34

12. วิธีการให้สัมภาษณ์

1. ให้สัมภาษณ์กับพนักงานแจงนับ

2. นัดหมายให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

3. นัดหมายให้สัมภาษณ์ในภายหลัง

4. ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] []

รหัสพนักงานแจงนับ ID_CODE1 266-272

[] [] [] [] [] [] [] [] [] [] [] []

รหัสผู้ตรวจสอบ ID_CODE2 273-279

METHODS [] 282

- ตรวจสอบและบันทึกรหัส สถานที่ตั้ง ให้ถูกต้องชัดเจนตรงตามความเป็นจริง ตามบัญชีครัวเรือนตัวอย่าง

- บันทึกผลการแจงนับ กรณีแจงนับได้ ให้บันทึกรหัส 11 หรือ 14

การสูบบุหรี่

2

ตอนที่ 8 การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์					
การสูบบุหรี่ (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป)					
<p>"...ชื่อ...สูบบุหรี่หรือเคยสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือพอด หรือไม่?"</p> <p>บันทึกรหัส</p> <p>ไม่สูบบุหรี่ / ไม่เคยสูบบุหรี่..... 1 (ข้ามไป AD1)</p> <p>สูบบุหรี่</p> <p>สูบบุหรี่ทุกวัน..... 2</p> <p>สูบบุหรี่แต่ไม่ทุกวัน..... 3</p> <p>เคยสูบบุหรี่</p> <p>เลิกสูบบุหรี่น้อยกว่า 6 เดือน..... 4</p> <p>เลิกสูบบุหรี่ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป..... 5</p>	<p>"...ชื่อ....เริ่มสูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า พอด ครั้งแรกเมื่ออายุเท่าไร?"</p> <p>บันทึกอายุเต็มปี (เศษของปีตัดทิ้ง)</p>	<p>"...ชื่อ...สูบบุหรี่ประเภทต่อไปนี้ หรือไม่? "</p> <p>CS3 บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน / บุหรี่ซิการ์แรด</p> <p>CS4 บุหรี่ไฟฟ้า</p> <p>CS5 บุหรี่มวนเอง รวมซีโย</p> <p>CS6 อื่นๆ เช่น ยาสูบที่สูบลำน้ำ / บารากู ไปป์ จิการ์ เป็นต้น</p> <p>บันทึกรหัส</p> <p>ไม่สูบบุหรี่..... 1</p> <p>สูบบุหรี่..... 2</p>			
CS1	CS2	CS3	CS4	CS5	CS6
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
351	352	354	355	356	357

- สดมภ์ CS1 ถ้าไม่สูบบุหรี่ หรือไม่เคยสูบบุหรี่ บันทึกรหัส 1 แล้วข้ามไปถาม AD1 ถ้าสูบบุหรี่ หรือ เคยสูบบุหรี่ บันทึกรหัส 2 - 5 แล้วถามต่อ ใน CS2
- สดมภ์ CS2 บันทึกเป็นจำนวนเต็ม (ปี) โดยมีเศษให้ปัดลง ข้อสังเกต อายุจริงต้องมากกว่าหรือเท่ากับอายุเริ่มสูบบุหรี่
- สดมภ์ CS3 - CS6 บันทึกประเภทบุหรี่ที่สูบบุหรี่ โดยถามทีละข้อ

การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์

ตอนที่ 8 การสูบบุหรี่และการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ (ต่อ)			
การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป)			
"...ชื่อ...ตีพิมพ์หรือเคยตีพิมพ์ เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ หรือไม่?"	"...ชื่อ... เริ่มตีพิมพ์ เครื่องตีพิมพ์ที่มี แอลกอฮอล์ ตั้งแต่อายุ เท่าไร?"	ถามเฉพาะผู้ตีพิมพ์ ใน 12 เดือนที่แล้ว (AD1 = 3 - 10)	
		"ใน 12 เดือนที่ผ่านมา ...ชื่อ... ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ ประเภทใดบ่อยที่สุด"	"ในระหว่าง 12 เดือนที่แล้ว...ชื่อ...เคยตีพิมพ์ หรือตีพิมพ์ปริมาณมากในครั้งเดียวหรือไม่?"
วันที่กรหัส ไม่เคยตีพิมพ์เลย..... 1 (ยุติการสัมภาษณ์) เคยตีพิมพ์แต่ไม่ตีพิมพ์ใน 12 เดือนที่แล้ว ตีพิมพ์ใน 12 เดือนที่แล้ว ทุกวัน (7 วัน / สัปดาห์)..... 3 เกือบทุกวัน (5-6 วัน / สัปดาห์).. 4 วันเว้นวัน (3-4 วัน / สัปดาห์)..... 5 ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน / สัปดาห์)... 6 ทุกเดือน (1-3 วัน / เดือน)..... 7 นานๆ ครั้ง 8-11 วัน / ปี..... 8 4-7 วัน / ปี..... 9 1-3 วัน / ปี..... 10	วันที่กรหัส บันทึกอายุตีพิมพ์ปี (เศษของปีตัดทิ้ง)	วันที่กรหัส เบียร์ / คราฟเบียร์..... 1 สุราขาว / สุรากลิ่นหอมชน / ยาแดงเหล้า / เหล้าขาว / วอดก้า / เหล้าจีน 2 สุราสี / สุราแดง 3 ไวน์รุ่ม / ไวน์ผลไม้ / แชมเปญ 4 ไวน์คูลเลอร์ / สุราผสมน้ำผลไม้ / เหล้าปั่น 5 สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ม้ากอลลี สาเกา ฯลฯ)..... 6 โขจู..... 7 อื่น ๆ (ระบุ)..... 8	วันที่กรหัส ไม่เคยตีพิมพ์หนัก..... 1 เคยตีพิมพ์หนัก ทุกวัน (7 วัน / สัปดาห์)..... 2 เกือบทุกวัน (5-6 วัน / สัปดาห์)..... 3 วันเว้นวัน (3-4 วัน / สัปดาห์)..... 4 ทุกสัปดาห์ (1-2 วัน / สัปดาห์)..... 5 ทุกเดือน (1-3 วัน / เดือน)..... 6 นานๆ ครั้ง 8-11 วัน / ปี..... 7 4-7 วัน / ปี..... 8 1-3 วัน / ปี..... 9
AD1	AD2	AD3	AD4
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

358

360

362

363

- สดมภ์ AD1 ถ้าไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์ที่มีแอลกอฮอล์ บันทึกกรหัส 1 แล้วยุติการสัมภาษณ์
ถ้าตีพิมพ์ หรือ เคยตีพิมพ์ บันทึกกรหัส 2 - 10 แล้วถามต่อ ใน AD2
- สดมภ์ AD2 บันทึกเป็นจำนวนตีพิมพ์ (ปี) โดยมีเศษให้ปัดลง
ข้อสังเกต อายุจริงต้องมากกว่าหรือเท่ากับอายุเริ่มตีพิมพ์
ตรวจสอบสดมภ์ AD1 ถ้าบันทึกกรหัส 2 แล้วยุติการสัมภาษณ์
ถ้าบันทึกกรหัส 3 - 10 ให้ถามต่อ ใน AD3
- สดมภ์ AD3 บันทึกกรหัส 1 - 8 แล้วถามต่อ ใน AD4
- สดมภ์ AD4 บันทึกกรหัส 1 - 9 แล้วยุติการสัมภาษณ์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ประกาศสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เรื่อง รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการในการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

พ.ศ. ๒๕๖๗

ด้วยสำนักงานสถิติแห่งชาติ จะดำเนินการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยสัมภาษณ์ครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง เพื่อให้การสำรวจดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา กำลังแรงงาน กำหนดนโยบาย ประกอบการตัดสินใจและติดตามประเมินนโยบายของรัฐบาล ในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนการจ้างงาน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจในระดับมหภาค

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ และกฎกระทรวง การสำรวจตัวอย่างภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับ วิธีดำเนินการในการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๗ ดังต่อไปนี้

๑. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ออกไปทำการสัมภาษณ์ สมาชิกในครัวเรือนส่วนบุคคล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาขนาดกลาง (Tablet) ในการบันทึกข้อมูล

๒. รายละเอียดของแบบสอบถามและวิธีการบันทึกแบบสอบถาม

รายละเอียดปรากฏตามแบบ “การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๗”

๓. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือน ตามคุ่มรวม ในวันที่ ๑ - ๑๒ ของทุกเดือน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗

๔. ข้อมูลอื่น ๆ ที่ประชาชนควรทราบ

๔.๑ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๗ จะนำไปใช้ในการจัดทำสถิติวิเคราะห์ หรือวิจัย เท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องใด ๆ ต่อการเก็บภาษีบุคคล หรือภาษีอื่น ๆ และไม่เกี่ยวกับสถานภาพการอยู่อาศัยของบุคคล

๔.๒ บุคคลซึ่งมีหน้าที่จะต้องให้ข้อมูลตามประกาศฉบับนี้ หมายถึง สมาชิกของครัวเรือน ส่วนบุคคลและครัวเรือนกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทุกจังหวัดทั่วประเทศ ที่ตกเป็นครัวเรือนตัวอย่าง

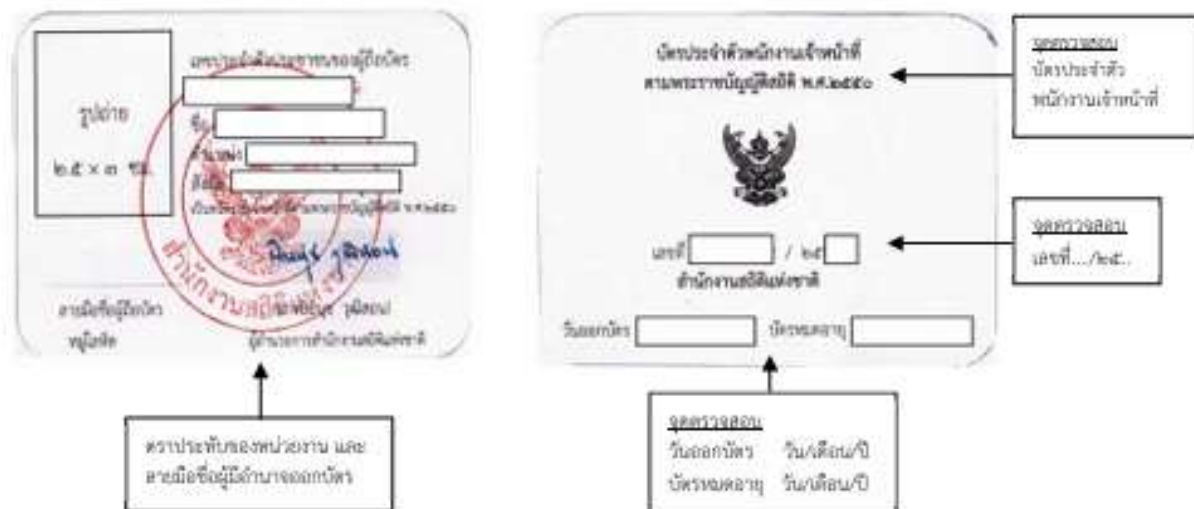
๔.๓ พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคล ที่จะต้องให้ข้อมูลตามวิธีการที่กำหนดในประกาศนี้ ผู้ใดไม่ให้ข้อมูล หรือไม่กรอกแบบสอบถาม ตามวิธีการที่กำหนดในประกาศนี้ หรือไม่ส่งคืนแบบสอบถามที่ได้กรอกรายการแล้วแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในประกาศนี้ หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการเข้าไปในอาคาร หรือที่ทำการของบุคคล ซึ่งจะต้องให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถาม ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้น ถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาอื่นใดที่บุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลได้แจ้งให้ทราบ เพื่อสอบถามข้อมูล หรือดำเนินการกรอกแบบสอบถาม หรือเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินสามพันบาท

๔.๔ บุคคลซึ่งมีหน้าที่จะต้องให้ข้อมูลตาม ๔.๒ ที่จงใจให้ข้อมูลเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง

๔.๕ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จะดำเนินการตามมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเคร่งครัด ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบพระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อเป็นหลักประกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซึ่งต้องให้ข้อมูล โดยจะนำข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายที่เจ้าของข้อมูลได้ให้ไว้หรือกรอกแบบสอบถามไปใช้ ในการจัดทำสถิติวิเคราะห์หรือวิจัยเท่านั้น หากพบว่าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน มีการฝ่าฝืนโดยนำข้อมูล เฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายไปเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลอื่น ซึ่งไม่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือมิใช่กรณีเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเปิดเผยต่อส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำสถิติ วิเคราะห์ หรือวิจัย ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล และต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยถึงเจ้าของข้อมูลหน่วยงาน จะดำเนินการทางอาญาต่อเจ้าหน้าที่ผู้ฝ่าฝืนทันที

๔.๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีอำนาจตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ในการเข้าไปในอาคารหรือที่ทำการของบุคคล ซึ่งจะต้องให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถาม ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาอื่นใดที่บุคคลนั้นได้แจ้งให้ทราบ เพื่อสอบถามข้อมูล หรือเป็นการกรอกแบบสอบถาม หรือเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในการนี้บุคคลดังกล่าวต้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามสมควร ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่ผู้ต้องให้ข้อมูล หรือผู้เกี่ยวข้อง ก่อนการสอบถามข้อมูลทุกครั้ง

๔.๗ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่มีจุดตรวจสอบ ดังนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ปิยนุช วุฒิสอน

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

พระราชบัญญัติ

สถิติ

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถิติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถิติ” หมายความว่า ข้อความหรือตัวเลขที่แสดงผลที่ประมวลจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้

“การสำรวจ” หมายความว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นอยู่จริงเพื่อให้ได้มาซึ่งสถิติ

“สำมะโน” หมายความว่า การสำรวจโดยการแจกแจงนับจากทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น ๆ

“การสำรวจตัวอย่าง” หมายความว่า การสำรวจโดยการเจงนั้บจากหน่วยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น ๆ เพียงบางหน่วยที่เลือกเป็นตัวอย่าง

“หน่วยงาน” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้อำนวยการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๕ ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ

มาตรา ๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินงานทางสถิติของรัฐ

(๒) จัดทำมาตรฐานสถิติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๓) ส่งเสริมและพัฒนางานสถิติของรัฐและเอกชน

(๔) จัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่าง หรืออำนาจการให้มีการสำรวจด้านต่าง ๆ ของประเทศ

(๕) ประสานงานและหารือร่วมกับหน่วยงานเพื่อจัดทำแผนกำหนดความรับผิดชอบในการ

ดำเนินงานทางสถิติตามแผนแม่บทตาม (๑)

(๖) แนะนำ ให้คำปรึกษา หรือความช่วยเหลือแก่หน่วยงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนงาน และระเบียบวิธีในการจัดเก็บข้อมูล ตลอดจนการประมวลผล และการวิเคราะห์ผลสถิติ

(๗) ประสานกับหน่วยงานในการสร้างเครือข่ายสถิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลสถิติที่สำคัญ และเป็นปัจจุบันของประเทศ

(๘) ให้บริการสถิติแก่หน่วยงาน องค์กรเอกชน และบุคคลทั่วไป

(๙) เผยแพร่สถิติและจัดให้มีการศึกษาอบรมวิชาความรู้เกี่ยวกับสถิติ

(๑๐) ร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในงานเกี่ยวกับสถิติ

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่มิถุหมายกำหนด และตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๗ ในการจัดทำแผนแม่บทตามมาตรา ๖ (๑) ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการพัฒนาประเทศและเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแม่บทนั้น

มาตรา ๘ หน่วยงานต้องจัดทำสถิติให้เป็นไปตามแผนกำหนดความรับผิดชอบตามมาตรา ๖ (๕) และดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรฐานสถิติ

หน่วยงานใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานคณะรัฐมนตรี เพื่อสั่งการตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๙ เมื่อหน่วยงานจะมีการจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างที่ประสงค์จะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องให้ข้อมูล ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง กฎกระทรวงนั้นอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์
- (๒) ระยะเวลา
- (๓) เขตท้องที่
- (๔) บุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลและวิธีการให้ข้อมูล
- (๕) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีกฎกระทรวงตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ผู้อำนวยการประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการในการจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- (๒) คำถามที่บุคคลจะต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดของแบบสอบถามที่บุคคลจะต้องกรอกข้อมูล และวิธีการกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม

(๓) ระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกสอบถามหรือส่งแบบสอบถาม

(๔) ระยะเวลาที่บุคคลซึ่งต้องกรอกแบบสอบถามจะต้องส่งคืนแบบสอบถามที่ได้กรอกรายการแล้วแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๕) ข้อมูลอื่นที่ประชาชนสมควรทราบ

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประเภทอื่น

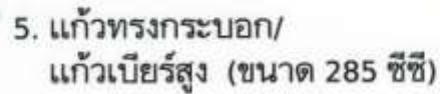
มาตรา ๑๑ เมื่อมีประกาศตามมาตรา ๑๐ แล้ว บุคคลซึ่งจะต้องให้ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๔) มีหน้าที่ให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐ (๒) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้ใช้บังคับมานาน และมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันอันมีผลทำให้การดำเนินการของสำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะหน่วยงานกลางด้านงานสถิติของรัฐไม่มีความชัดเจน รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสถิติไม่มีความคล่องตัวเพราะขั้นตอนก่อนเริ่มดำเนินการใช้ระยะเวลาาน ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับข้อมูลทางสถิติที่จัดทำขึ้นนั้นมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของรัฐด้านต่าง ๆ ซึ่งควรจะมีการกำหนดวิธีการดำเนินการด้านสถิติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อความเป็นเอกภาพของสถิติ นอกจากนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นหลักประกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซึ่งต้องให้ข้อมูลจึงต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยต้องถือเป็นความลับอย่างเคร่งครัด และกำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข.

ภาพภาชนะบรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อใช้ประกอบลักษณะการดื่มหนัก

ภาพภาชนะบรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ภาพภาชนะบรรจุเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

7. กระป๋อง/ขวดเล็ก/แบน
(ขนาด 330 ซีซี)

8. กระป๋องเบียร์ใหญ่
(ขนาด 500 ซีซี)

9. ขวดใหญ่ (เหล้าขาว/เบียร์)
ขนาด 630 ซีซี

10. ขวดใหญ่
(เหล้าสี ขนาด 700 ซีซี)

11. ขวดใหญ่ (ไวน์/เหล้าสี)
ขนาด 750 ซีซี

12. ขวด/ไห/เหยือก
(ขนาด 1,000 ซีซี)

ตารางเทียบอายุ
การสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2567

มะโรง	เถาะ	ชาล	ฉลู	ชวด	กุน	จอ	ระกา	วอก	มะแม	มะเมีย	มะเส็ง
2567	2566	2565	2564	2563	2562	2561	2560	2559	2558	2557	2556
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2555	2554	2553	2552	2551	2550	2549	2548	2547	2546	2545	2544
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
2543	2542	2541	2540	2539	2538	2537	2536	2535	2534	2533	2532
24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
2531	2530	2529	2528	2527	2526	2525	2524	2523	2522	2521	2520
36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47
2519	2518	2517	2516	2515	2514	2513	2512	2511	2510	2509	2508
48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
2507	2506	2505	2504	2503	2502	2501	2500	2499	2498	2497	2496
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71
2495	2494	2493	2492	2491	2490	2489	2488	2487	2486	2485	2484
72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83
2483	2482	2481	2480	2479	2478	2477	2476	2475	2474	2473	2472
84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
2471	2470	2469	2468	2467	2466	2465	2464	2463	2462	2461	2460
96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107

- หมายเหตุ :
1. กรณีไปสัมภาษณ์ ตรงกับหรือหลัง วันที่ เดือน และปีเกิด ให้เทียบอายุตามตารางเทียบอายุนี้
 2. กรณีไปสัมภาษณ์ ก่อน วันที่ เดือน และปีที่เกิด ให้เอาอายุในตารางเทียบอายุนี้นับด้วย 1
 3. กรณี ไม่ทราบเดือนเกิด ให้ใช้อายุในตารางเทียบอายุนี้